

КРАТКИ КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ ЗАКОНОПРОЕКТ НА БСП

**НАСТОЯЩИТЕ БЕЛЕЖКИ В КОНЦЕНТРИРАН И
РАЗБИРАЕМ ВИД РАЗКРИВАТ АНТИРЕЛИГИОЗНАТА
МАРСКИСТКО-ЛЕНИНСКА СЪЩНОСТ НА
ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНИНЕ НА
ЗАКОНА ЗА ВЕРОИЗПОВЕДАНИЯТА, ВНЕСЕН В
ПАРЛАМЕНТА ОТ БСП ЛЯВА БЪЛГАРИЯ НА 14 МАРТ**

2016 Г.

В ПОВЕЧЕТО СЛУЧАИ КОМЕНТАРЪТ НИ ПРЕДШЕСТВА ТЕКСТА, КОЙТО КОМЕНТИРАМЕ.
ЗАКОНОПРОЕКТЪТ НА БСП МОЖЕТЕ ДА ИЗТЕГЛИТЕ ТУК:

<http://www.parliament.bg/bills/43/654-01-32.pdf>

ЗАКОНОПРОЕКТЪТ НА Г. КАДИЕВ МОЖЕТЕ ДА ИЗТЕГЛИТЕ ТУК:

<http://www.parliament.bg/bills/43/654-01-26.pdf>

Общ коментар на законопроекта на БСП: Идеите, залегнали в него са същите като тези в законопроекта „Кадиев“. Вярата се регистрира от държавата, която става източник на вяра и съвест: само регистрирани от държавата вярващи могат да вярват и то при ограничена форма на изразяване; ведно с религиозните права се ограничават и редица други основни човешки права; Дирекция „Вероизповедания“ се превръща в контролно-разрешителен и наказателен орган; забранява се всякакво финансиране от чужбина, остава финансиране от местните членове на църкви при утежнен режим и деклариране на средствата; финансовите дела на църквите се одържавяват без държавата да финансира църквите; въвеждат се тежки бюрократични и многобройни процедури на контрол над служителите, дарителите и ученията на църквата, забраняват се мисли и проповеди, които са неудобни за режима; налагат се глоби при неясни обстоятелства, без да има доказване на деяние, а самите глоби са увеличени значително, но не стократно, както е в проекта на Кадиев.

Поради почти пълна идентичност на двата законопроекта, този на Кадиев и на БСП, тук отбелязваме само някои по-съществените различия между двата, както и някои прилики.

И в този проект за закон основна роля играе подмяната на същността на правото на съвест и вяра. Ограничаване на личното, абсолютно, неотменимо право на свобода на вярата и съвестта (*Реш. 5 по дело 11 от 1992 г. На конституционен съд на р България*) и свеждането му до регистрираната фикция „юридическо лице“. Очевидна цел: регистър на вярата и вярващите с цел държавен контрол. Не можеш да вярваш индивидуално, без юридическо лице. Регистрацията, тоест формирането на юридическо лице, се третира като метод за контрол, като издаване на „разрешително за вяра“ от държавата. Това е заплаха не само за „нерегистрираните вероизповедания“, но и за регистрираните. Ако единствено регистрацията на юридическо лице пред държавата означава, че църквата има право на законно съществуване, то чрез отнемане на тази регистрация при всеки повод, по който държавата реши, че дадена общност не ѝ харесва, църквата или вероизповеданието ще може да бъдат обявени за „незаконни“. Възможна е също и пълна пререгистрация на сега съществуващите деноминации.

§ 1. В чл. 6 се създават ал. 3, 4, 5 и 6:

„(3) Правата по ал. 1, т. 2, 3, 5, 6, предл.1-во, 7, 8 и 10 имат само регистрираните религиозни общности в страната със статут на юридически лица по смисъла на Глава трета, съответно техните местни подразделения, регистрирани като юридически лица по смисъла на чл. 20.“

Основна разлика със законопроекта на Кадиев е предложението да се ограничи броя на регистрираните вероизповедания, като държавата ще решава кои да се регистрират и кои не. При положение, че наличието на „регистрирано вероизповедание“ е съществено условие за упражняване на вярата в личен план, то това ще доведе до невъзможност лично да вярваш нещо различно от вече регистрираните вярвания или до невъзможност да упражняваш вярата си. Подобно ниво на контрол над съвестта и мисълта са непознати на свободното общество, а са типични за крайни форми на тиранични обществени системи.

§ 4. В чл. 15 се създава ал. 3:

„(3) Недопустимо е да съществува повече от едно юридическо лице като вероизповедание с идентични и/или като сбор от верски убеждения и/или принципи на вече регистрирано такова в регистъра на Софийски градски съд.“

Ако държавата, чрез нейните органи, ще сравнява верските убеждения или сбора от принципи на вероизповеданията, остава неясно как ще избегне противоречието не само с ЕКПЧ, но и практиката на Европейския съд, която забранява богословски оценки на вярванията на различните вероизповедания.

Европейският съд е постановил, че държавата не може да се меси във вътрешната дейност и функциониране на религиозните организации и не може да налага ограничителни условия на

практикуването на религиозни вярвания.¹ Толкова силен е този принцип, че е бил уважен три пъти от Голямата камера на Европейския съд по правата на човека, един от тези пъти в дело е срещу България, като другите два случая са в рамките на последните две години.² Съвсем наскоро Съдът отново потвърждава същия принцип по отношение на ненамеса във вътрешните работи на религиозни организации само преди седмици в съдебно решение срещу Унгария.³⁴

Ще обърнем внимание и на мотивите към законопроекта на БСП. Те са показателни за стила на комунистическото законотворчество, което можем без притеснения да наречем „двуличието на противоположностите“.

Двуличието на противоположностите се състои в това, че в първата част на даден законодателен проект се заявяват основни правни принципи и човешки права, а във втората същите се отнемат.

В мотивите на законопроекта вносителите са прибегнали да отчаяна демагогия и лъжи:

Въведени са допълнителни гаранции за спазване на основните права и свободи на гражданите, чрез конкретни законодателни механизми за ненарушаването им, увеличава се нивото на прозрачност относно финансирането на религиозните институции и оперирането със средствата, отчетността и контролът върху разходване на средствата.

стр. 7

Така наречените „допълнителни гаранции за спазване на основните права и свободи на гражданите“ са всъщност драконовски ограничения и намеса в правата и делата на религиозните общности, а „законодателните механизми за ненарушаването им“ са точно законодателни механизми за нарушаването и дори пълното отнемане на основни човешки права и свободи, и то не само тези на свобода на религията и съвестта.

В подобен стил са изготвени и останалата част от Мотивите към проектозакона на БСП, заедно с подобните на Кадиев твърдения, че „обществено-икономическите условия“ се били променили и това налагало да се ограничат вероизповеданията и основни човешки права, под предлог за тяхната защита.

Както при Кадиев, заявеното разбиране за общополезния характер на дейността на вероизповеданията се превръща в причина вносителите да предложат контрол на вярата и

¹ 9 See: ECHR, *Serif v. Greece*, No. 38178/97, Reports 1999-IX, 14 December 1999, par. 51-53; ECHR, *Manoussakis*

² 10 ECHR, *Hasan and Chaush v. Bulgaria* [GC], No. 30985/96, Reports 2000-XI, 26 October 2000, para. 82; ECHR, *Case of Fernandez Martinez v. Spain* [GC], No. 56030/07, Judgment of 12 June 2014; ECHR, *Case of Sindicatul "Pastorul Cel Bun" v. Romania* [GC], No. 2330/09, Judgment of 9 July 2013.

³ 11 ECHR, *Case of Karoly Nagy v. Hungary*, No. 56665/09, Judgment of 1 December 2015.

⁴ Цитирани са извадки от меморандум на адв. Роджър Кишка, специалист по международно и европейско право.

дейността на същите. Вместо отбелязване на **общественополезна дейност**, законопроектът е така написан, че истинският термин, който би трябвало да ползват вносителите от БСП и който са имали предвид, е именно **общественоопасния характер** на религията. За отбелязване е, че вносителите са ползвали изцяло езика на Конституционния съд, който в своето решение от 1992 г. подробно се занимава със свободата на съвестта и вероизповедание, а именно, че „правото на вероизповедание е абсолютно, лично, основно право, свързано с интимния духовен мир на човешката личност и поради това представляващо ценност от висш порядък”.

Обикновено ценностите от висш порядък биват защитавани и пазени като нещо много важно. За ударните законодатели от БСП обаче, по маркс-ленински, единственият начин на „опазване” на тази ценност от висш порядък е пълното и одържавяване. Тоест като ценността бъде отнета от личността и превърната в територия на държавна и чиновническа намеса и контрол.

Поради същината на **общественополезна дейност**, която се осъществява по силата на Закона за вероизповеданията и високата обществена значимост на правото на вероизповедание, като едно абсолютно основно лично право, свързано с интимния духовен мир на човешката личност и поради това представляващо ценност от висш порядък, е от изключително важно значение да се даде регламентация на представителството на институциите, регистрирани като юридически лица, а също така е важно да се гарантира, че те функционират в условия на прозрачност, яснота и отговорност по отношение на българските граждани.

Ще добавим, че заявката, че вътрешното интимно право на вяра е толкова важно, че държавата трябва да го регистрира е отново по демагогски начин обвързана с нуждата от някаква „яснота и отговорност по отношение на българските граждани”. Църквата е частна организация. Много вероизповедания не получават, нито желаят да получават субсидии от държавата. Църквата трябва да дава яснота и прозрачност на своите членове и то при условия, решени от самата църковна организация, а не на всички български граждани. Не е нито нужно, нито в интерес на защитата на свободата на вероизповедание хората, които са атеисти и нито вярват в ученията на християните, нито дават време, усилия и пари за развитие на дейността на църквата, да изискват „прозрачност, яснота и отговорност” от организация, в която не участват. Опитите да се представи църковно-религиозната дейност по този начин ни убеждава, че за народните представители, наследници на комунистическата партия, религията е почти равнозначна на престъпна или полу-престъпна дейност, която „трябва да се извади на светло”.

Мотивите в законопроекта на БСП съдържат обобщени, недоказани и неподкрепени с факти негативни обобщения по отношение на вероизповеданията, чиято вредна дейност уж налагала спасяването на националната сигурност:

През последните няколко години в страната се наблюдават тенденции за навлизане на чужди вероизповедания и проповядването на религии и религиозни учения със съмнителен, дори агресивен характер. През последните години се констатира, че на определени места в страната, се проповядва радикален Ислям и в страната навлизат чужди религии, които нямат регистрация в страната, а техните ритуали, обичаи и специфики, не само са чужди на българина, но съставляват груба намеса във вътрешния мир в страната и представляват заплаха за националната сигурност.

През кои години? Кои са тези „чужди вероизповедания“, които са „навлезли в страната“? В какво се изразява техният „съмнителен и агресивен характер“? Споменаването на истинската опасност – радикалният ислямски тероризъм, е само мимоходом. Целта на вносителите е ограничаване на всички религии и правата на вярващите, дори и тези, несвързани с радикалния ислям. Констатира се, че дадени „чужди религии, които нямат регистрация в страната и техните ритуали, обичаи и специфики, не само са чужди за българина, но съставляват груба намеса във вътрешния мир в страната и представляват заплаха за националната сигурност“. Тази употреба на думи води читателя да реши, че в България бушува религиозна война. Не са посочени никакви факти, единствено плашещи пропагандни клишета.

Заключение

Проектозаконът на БСП е точно толкова ограничителен, демагогски, войнстващо-атеистичен и антидемократичен, както и проектът на Георги Кадиев. Ограничения са наложени във финансирането на вероизповеданията, свободата на вярата, на нейното изразяване, както и на други права, съставляващи правото на свобода на религията. На пръв поглед предлогът за въвеждане на проекта е легитимен – ограничаване на тероризма, базиран на радикален ислям. Този проблем обаче не може да бъде решен чрез дискриминационен закон, който отнема правата на всички. За справяне с престъпния свят, включително и с ислямския тероризъм, има вече наказателни закони, които са достатъчни за овладяване на ситуации, застрашаващи националната сигурност, както и мира и реда в страната. На практика БСП се ползва от тази съвременна заплаха, за да установи атеистичен контрол над всички религии.

Законопроектът е опасен не само за вярващите и техните църкви и организации, но и за демократичния и конституционен ред въобще и следва да бъде отхвърлен изцяло.

- *Свобода за всеки*, 28 март 2016 г.